

ปรัชญาในงานพระราชพิธี

นายภัทรระ คมขำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5726-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

121554729

PEE CHAWA IN COURT RITUALS

MR.PATTARA KOMKHUM

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

for the Degree of Master of Arts in Thai Music

Department of Thai Music

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5726-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาในงานพระราชพิธี

โดย

นายภัทระ คมขำ

สาขาวิชา

ดุริยางคศิลป์ไทย

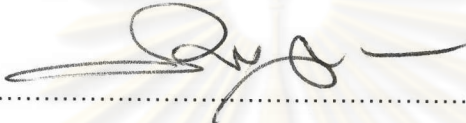
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ข้ามคม พรประสิทธิ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ปิ๊บ คงลายทอง

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

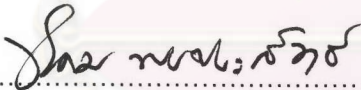
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ข้ามคม พรประสิทธิ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ปิ๊บ คงลายทอง)

กรรมการ

(อาจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)

นายภัทระ คมจำ : ปี่ชวาในงานพระราชพิธี. (PEE CHAWA IN COURT RITUALS)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์จ๋าม พรประสิทธิ์, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ป๊อบ คงลายทอง,
117 หน้า. ISBN 974-17-5726-3

ปี่ชวา เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในงานพระราชพิธี มีปรากฏหลักฐานทางเอกสารว่าถูกนำเข้ามาใช้ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น

การถ่ายทอดการเป่าปี่ชวาในงานพระราชพิธี ไม่มีระบบการถ่ายทอดที่เป็นระเบียบแบบแผนอย่างชัดเจน มีเพียงการถ่ายทอดเพลงสำคัญที่จะต้องใช้ในการงานพระราชพิธี โดยชี้แนวทางของการเป่าปี่ในช่วงต่างๆ ซึ่งผู้เป่าปี่ก็จะต้องมีความรู้เรื่องขั้นตอนของพระราชพิธีประกอบกันไปด้วย โดยมีการถ่ายทอดกันระหว่างผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จนชำนาญ แล้วถ่ายทอดให้ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในงานพระราชพิธี ก็จะมีพื้นฐานของการเป่าปี่ชวามาก่อนแล้ว ดังนั้นระบบการถ่ายทอดจึงเป็นเพียงการชี้แนวทางของการนำไปใช้ในการงานพระราชพิธี โดยปัจจุบันพระราชพิธีที่มีปี่ชวาเข้าไปประกอบการประโคม จำนวน 2 พระราชพิธี

การนำปี่ชวามาใช้ในขั้นตอนของงานพระราชพิธี ปัจจุบันนั้นแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบของการประโคมดนตรีโดยการจัดตั้งเป็นกระบวนพยุหยาตราโดยที่ปี่ชวาเป็นผู้เป่าดำเนินทำนอง และให้กลองชนะจัดตั้งเป็นกระบวนและมีกลองสองหน้าหนึ่งใบเป็นผู้ตีนำ กับรูปแบบของการจัดตั้งเป็นเครื่องบรรเลงโดยมีปี่ชวาเป่าดำเนินทำนองและใช้กลองแขกเป็นผู้กำหนดจังหวะหน้าทับ ส่วนของบทเพลงที่ถูกนำมาใช้เป็นเพลงประเภทสองชั้นสั้นๆ ที่มีสำนวนการดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกันเพื่อสามารถเชื่อมเข้าหากันระหว่างบทเพลงได้อย่างต่อเนื่องไม่ให้เสียงขาดหายไป ระหว่างขั้นตอนการปฏิบัติงานพระราชพิธี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ดุริยางคศิลป์
สาขาวิชา ดุริยางค์ไทย
ปีการศึกษา 2546

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4586806335 : THAI CLASSICAL MUSIC

KEY WORD: PEE CHAWA / COURT RITUALS

MR.PATTARA KOMKHUM :PEE CHAWA IN COURT RITUALS, THESIS ADVISOR :
KUMKOM PORNPRASIT, THESIS COADVISOR : PHEEP KONGLAITHONG, 117 pp.
ISBN: 974-17-5726-3

Pee Chawa is a musical instrument that was used court rituals. There is evidence that Indicates it was initially used starting in the early Ayudhuay era.

The transfer or passing down of the Pee Chaw playing methods was not systematic. Only the Important song used in court rituals have been passed down from generation to generation. The Pee Chawa Player must know the sequence of events of the entire ritual. Most new players have competent skills in playing the instrument, but need to learn the sequence and timing of the rituals.

In today's society, the Pee Chawa is only used in two rituals and there are two playing styles.

First the Pee Chawa is accompanied by two drum : Klong Song Na. The latter is the leading drum. The second style consists of the Pee Chawa accompanied by a pair of Klong Kheaks. The Klong Kheaks play a rhythmic pattern called Chang Wa Na Tub.

A few short music pieces are played one after the other in a similar style to provide continuity during the entire court ritual.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Department of Thai music
Field of study Thai classical music
Academic year 2003

Student's signature
Advisor's signature.....
Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจนสมบูรณ์เป็นรูปเล่มได้ด้วยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือด้วยความเมตตาจากบุคคลหลายท่านขอขอบพระคุณบิดามารดา ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิท่านต่างๆ ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์จิรัช อัจฉรงค์ รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี อาจารย์ปิ๊บ คงลายทอง อาจารย์จำคม พรประสิทธิ์ นายเดชน์ สัมภวคุปต์ นายเจตนา ปฐมรัตน์ ว่าที่ร้อยตรี ไพฑูรย์ บุญเพ็ง นายโกวิท สมบูรณ์วงศ์ นางสาวจิตชนัน พหลโยธิน และพี่ๆ กองพระราชพิธีทุกท่าน

ขอขอบพระคุณงานเครื่องสูงและกลองชนะ งานหมายกำหนดการและหมายรับสั่ง กองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง ที่ได้เอื้อเฟื้อในการค้นคว้าข้อมูลด้านต่างๆ

หากผู้ศึกษาไม่ได้รับความอนุเคราะห์ในความช่วยเหลือจากบุคคลดังกล่าวแล้วงานวิจัยฉบับนี้ก็คงไม่สามารถดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงได้ ซึ่งขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณทุกท่านมายัง โอกาสนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1	บทนำ
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1
	วัตถุประสงค์และขอบเขต.....3
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 4
	ขอบเขตของการวิจัย.....4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....5
บทที่ 2	ความเป็นมาของของปี่ชวาในงานพระราชพิธี
	ปี่ไทย.....6
	ปี่ชวา..... 8
	กายภาพ.....11
	ระบบเสียง.....16
	พระราชพิธีที่มีการบรรเลงดนตรีเข้าไปเกี่ยวข้อง.....17
	ดนตรีที่ใช้ประกอบในพระราชพิธี.....17
	การบรรเลงดนตรีในพระราชพิธีที่จัดขึ้น
	เป็นประจำทุกปีในปัจจุบัน..... 24
บทที่ 3	สภาพการสืบทอดปี่ชวาในงานพระราชพิธี
	บทเพลงที่ใช้ในการถ่ายทอดเบื้องต้น.....48
	การสืบทอดงานเครื่องเป่าระ โคมดนตรี
	ในงานเครื่องสูงและกลองชนะ.....64
บทที่ 4	บทวิเคราะห์
	พระราชพิธีที่มีปี่ชวาเข้าประกอบการประ โคม.....66

ปี่ชวาในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ.....	72
บทเพลงที่นำมาใช้ในการประ โคมในงานพระราชพิธี	
พืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ.....	75
ปี่ชวาในงานพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน.....	87
บทเพลงที่นำมาใช้ในการประ โคมในงานพระราชพิธี	
ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินทางชลมารค.....	92
บทเพลงสองชั้นในงานพระราชพิธี.....	93
การใช้บทเพลงประ โคมในพระราชพิธี.....	97
สรุปและข้อเสนอแนะ	
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	117

บทที่ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย